

حوزه ای پویا و موفق در عرصه آموزش، تهذیب و فعالیت های جهادی

گزارشی از طرح ها، برنامه ها و فعالیت های فرهنگی و جهادی حوزه علمیه امام خمینی رحمته الله علیه شعبه ۲ تهران

حوزه های علمیه در عصر غیبت، همواره به عنوان پایگاه هایی برای تربیت سربازان امام زمان عجل الله تعالی فرجه له شناخته می شود تا طلاب علوم اسلامی، معارف ناب اسلامی را فراگرفته و تلاش کنند، با عملکردی قریب به سبک زندگی اهل بیت علیهم السلام، هویت مذهبی جامعه را تقویت و همگان را به آمادگی برای دوران ظهور منجی عالم بشریت دعوت نمایند.

در دوران معاصر، به خصوص پس از پیروزی انقلاب اسلامی، رسالت طلاب به مراتب سنگین تر از همیشه شده و رفتار اجتماعی حوزویان بیش از پیش زیر ذره بین افکار عمومی قرار گرفته است. از سوی دیگر حجمه های بی امان دشمنان اسلام به خصوص در جنگ نرم فرهنگی، قلب حوزه های علمیه را نشانه رفته است! در این میان، تربیت طلبه های عالم و فاضل با رهتوشه ای غنی از علوم و معارف حقه، با روحیه ای قوی و جهادی و پرانگیزه، تنها راه پرآمدن از پس این هجوم بی امان آخرالزمانی است.

دغدغه تربیت سربازان این چنینی برای حضرت حجت ارواحنا فداء، انگیزه اولیه طراحی حوزه علمیه ای بود که ضمن توجه به تحصیل با کیفیت و کاربردی دروس حوزه و مهارت افزایی در عرصه علوم اسلامی، به اخلاق عملی و علمی طلاب نیز توجه ویژه شود و البته در بُعد روحیه جهادی نیز برای طلاب برنامه ای ویژه داشته و در ابعاد گوناگون اجتماعی، فرهنگی و سیاسی، نیروهایی زبده و کارآمد تربیت نماید.

ایده تأسیس چنین حوزه علمیه ای برای اولین بار در مؤسسه جهادی تبلیغی بلاغ مبین مطرح شد که پس از چند سال مشاوره و کارشناسی، پخته و آماده اجرا گردید. با دعوت حجت الاسلام والمسلمین صدیقی، تولیت مدرسه قرار شد، این طرح از سال ۱۳۹۷ در محل حوزه علمیه امام خمینی رحمته الله علیه تهران (منطقه آرگل) اجرا گردد.

در این حوزه علمیه، طلاب از میان محصلان پایه هشتم و نهم، در دوران شکل گیری هویت آینده سازشان وارد می شوند. آنان که صرفاً از میان دانش آموزان ممتاز تهران جذب می گردند، از همان دوره اختبار و تثبیت، کار خود را در یک اردوی جهادی شروع می کنند، تا با رویکرد خاص این حوزه ارتباط بگیرند و البته با سختی راهی که در پیش دارند، آشنا گردند. با توجه به رده سنی پذیرش طلاب و شرایط خاص اجتماعی و فرهنگی کلان شهر تهران، طلبه های این حوزه علمیه به صورت شبانه روزی و تحت برنامه ای منسجم و منظم همه با هم در مسیر رشد علمی و اخلاقی قدم می گذارند.

حوزه علمیه امام خمینی رحمته الله علیه ۲ بر اساس طرح نامه ای مفصل فعالیت می کند که نسخه ابتدایی آن با مطالعه بسیار، مشورت با اساتید و بررسی تجربیات تعداد زیادی از حوزه های موفق کشور تدوین گشته و جزئیات آن مداوم در حال به روزرسانی می باشد. به روزرسانی طرح حوزه بر مبنای تجربه نگاری های مستمر مدیر و کادر حوزه و همچنین مشورت های جدید، با مدیران دیگر حوزه های علمیه صورت می گیرد و هم اکنون در ویرایش یازدهم قرار دارد. در طول سال، مدیر و کادر حوزه به مناسبت های مختلف، میهمان حوزه های علمیه موفق در سراسر کشور می گردند و البته در موارد بسیاری نیز، میزبان مدیران و مسئولان حوزوی جهت بازدید حضوری و تبادل تجربیات می گردند. این رفت و آمدها و گفت وگوها تأثیر شگرفی در پیشبرد اهداف تربیتی و آموزشی و تقویت و تکامل طرح نامه این حوزه علمیه دارد.

شیوه اداره این حوزه بر مبنای کار گروهی و روحیه تعاون در عرصه های مختلف است. برنامه روزانه طلاب، از چهل دقیقه قبل از اذان صبح (با پخش مناجات ملایم سحرگاهی) آغاز می گردد. در طول روز غیر از حدود پنج ساعت در اختیار، در باقی ساعات فعالیت ها طبق برنامه ای منظم که روی دقیقه هایش هم مطالعه و مشورت شده است تا ساعت خاموشی شب به صورت جمعی، منظم و منسجم اجرا می گردد.

حضور مؤثر اجتماعی، پیشرفت بی وقفه علمی، رشد محسوس اخلاقی و تقویت روحیه جهادی از جمله رویکردهای اصلی در برنامه های روزانه و ویژه برنامه های مناسبی و موقعیتی این حوزه به شمار می رود.

متن پیشرو اشاره ای به طرح تفصیلی این حوزه است که تربیت نسل جدید عالمان فعال، فاضل و جهادی برای آینده تهران را مأموریت اصلی خود می داند.

بر این اساس کلیه فعالیت ها و برنامه ها را می توان در سه فصل علمی، اخلاقی و جهادی ارائه نمود.

لازم به ذکر است که هم اکنون تمام بندهای طرح نامه درحال اجرا بوده و برای بسیاری از آنها گزارش تصویری نیز موجود است.

فصل اول: ویژگی های علمی

• استفاده از اساتید با تجربه و قوی

با توجه به ارتباط خوب کادر آموزشی حوزه علمیه امام خمینی رحمته الله علیه ۲

با حوزه های علمیه قم، اکثر اساتید از ممتازین حوزه علمیه قم دعوت می شوند. این اساتید عموماً در موضوع تدریس خود تخصص داشته و بعضاً تألیفاتی داشته اند.

• تدریس رسمی طلاب ممتاز پایه های بالاتر برای پایه های پایین تر

طبق برنامه ریزی دقیق آموزشی، طلاب ممتاز حوزه در پایه های بالاتر توان تدریس دروس پایه های پایین تر را پیدا می کنند و در کنار اساتید با تجربه، به تدریس دروس رسمی بوقفه علمی، رشد محسوس اخلاقی و تقویت روحیه جهادی از جمله رویکردهای اصلی در برنامه های روزانه و ویژه برنامه های مناسبی و موقعیتی این حوزه به شمار می رود.

• استمرار بی وقفه کلاس های درس با حذف تعطیلات زائد

با انجام فعالیت های متنوع و نشاط آور در کنار دروس، به جای تعطیلات زائد تلاش می شود تا هم از کیفیت آموزشی کاسته نگردد و هم روزهای تحصیلی هر سال بیشتر باشد. هم اکنون طلاب این حوزه بالغ بر ۲۸۰ روز آموزشی در طول سال دارند؛ درحالی که معمول مراکز آموزشی و تحصیلی حوزوی و غیرحوزوی کمتر از ۱۸۰ روز آموزشی در سال دارند.

• تحصیل پایه یک تا شش در کمتر از ۵ سال

با توجه به حذف تعطیلات زائد و تأکید بر سرعت مناسب آموزش در

نظام جدید که ملاک هر ترم آن ۱۵ هفته آموزشی است، طلاب بدون اینکه فشارهای ارتقایی خواندن را حس کنند، در روال عادی حداقل یک سال و نیم از دیگران پیش می افتند.

• تدریس کامل محدوده های آموزشی تعریف شده با کیفیت بالا

برنامه این حوزه این است که در هر ترم تمام محدوده مشخص شده توسط اساتید تدریس گردد و اگر احیاناً دروس اصلی با وجود پیگیری مستمر معاون آموزش به محدوده نرسیده، زمان ترم تمدید می شود و تعداد جلسات درسی که به محدوده نرسیده، جایگزین درس های پایان یافته می گردد تا محدوده مشخص شده با کیفیت بالا و بدون فشار مضاعف به پایان برسد و سپس امتحان گرفته شود. در واقع ملاک اصلی پایان ترم، اتمام تمام دروس است؛ لذا طلاب این حوزه چیزی به نام نرسیدن محدوده ندارند و خط به خط تمام کتب را با استاد می خوانند.

• ابزار کمک آموزشی به روز

با توجه به پیشرفت فن آوری و افزایش ابزار کمک آموزشی، تلاش شده است تا اساتید، طلاب و کادر آموزشی این حوزه، از امکانات به روز مثل ویدیو پروژکتور و صفحه نمایش بزرگ برای ارائه پاورپوینت، اتاق سایت و دسترسی به کلیه نرم افزارهای علوم اسلامی، رکوردهای حرفه ای برای ضبط صوت کلاس ها، صندلی های استاندارد برای جلوگیری از خستگی جسمی سر کلاس ها، استفاده از شبکه های اجتماعی برای درج نمرات، اطلاع رسانی و... استفاده نمایند.

• اردوهای کاربردی آموزشی

در این حوزه علمیه، بخشی از دروس به فراخور موضوع و در صورت امکان در اردوهای کاربردی آموزشی تدریس می گردد. مثلاً در موضوع احکام تجهیز میت، طلاب با حضور در غسالخانه از نزدیک با مراحل غسل و کفن، نماز میت و... آشنا می گردند یا برای احکام ذبح با حضور در کشتارگاه این احکام را می آموزند.

• اردوهای مهارت پژوهشی

در هر فصل طلاب پایه اول به اردوی مهارت پژوهشی با سرفصل های متنوع از جمله تند خوانی و مطالعه، مقاله نویسی، روش تحقیق کتابخانه ای و... دعوت می شوند تا از سال اول در حوزه پژوهش خبره و با تجربه شده و برای پژوهش های علمی در سال های بعد آمادگی علمی و مهارتی کافی را داشته باشند. این اردوها جهت تقویت ارتباطات و هم افزایی بیشتر، در دیگر حوزه های علمیه تهران برگزار می گردد.

• پژوهش های مرتبط با دروس

طلاب این حوزه تحت نظارت اساتید و معاونت پژوهش در هر فصل موظف به ارائه حداقل یک پژوهش علمی مرتبط با دروس خود با رعایت تمام اصول پژوهشی هستند. این مقالات علمی توسط اساتید و معاونت مربوطه ارزیابی می گردد و مقالات برتر در جشنواره های پژوهشی از جمله جشنواره میرداماد، علامه حلی و... شرکت داده می شوند. (این پژوهش ها مختص طلاب پایه دوم به بالاست)

• ارزیابی دقیق سطح پیشرفت علمی طلاب با امتحانات مستمر هفتگی

یکی از مهم ترین ملاک های بررسی روند علمی طلاب حوزه علمیه امام خمینی رحمته الله علیه ۲ امتحانات هفتگی است. به این صورت که هر هفته اساتید هر درس، از محدوده آن هفته از طلاب امتحان می گیرند. این اتفاق، اولاً سرعت پیشرفت اساتید را برای مسئول آموزش مشخص می نماید و ثانیاً سطح پیشرفت طلاب را به صورت هفتگی مشخص می کند تا اگر طلبه ای افت تحصیلی داشت، از همان هفته اول مشخص و عوامل آن بررسی شود. این کار باعث پیشگیری از انباشته شدن حجم دروس و تحصیلات شب امتحانی می گردد.

• پیشگیری از افت تحصیلی طلاب

کسانی که در امتحانات هفتگی معدل پایین تر از ۱۵ داشته باشند، تا امتحان بعدی روزانه به ۱ ساعت مطالعه بیشتر از دیگران ملزم می گردند تا سطح علمی خود را به سرعت ارتقا ببخشند.

• مطالعه گروهی

یکی از معضلاتی که طلاب با آن مواجه هستند، عدم تمرکز در مطالعه است؛ اما وقتی که مطالعه دروس به صورت گروهی و در ساعت منظم صورت بگیرد، باعث تمرکز بیشتر و افزایش انگیزه می شود؛ لذا طلاب این حوزه در ساعت معین همه باهم در سالن مطالعه حاضر شده و به مطالعه دروس می پردازند.

• مباحثه جمعی

یکی از مشکلات فراگیر هر محیط آموزشی خواب آلودگی کلاس های اول صبح است. معمولاً اگر کلاس ها دیرتر آغاز شود، ساعات ارزشمند صبح کم می شود و اگر از اول صبح درس ها شروع شود، ساعات ابتدایی به خواب آلودگی می گذرد. از سوی دیگر معمولاً به خاطر پر بودن ساعات صبح، مباحثه طلاب در ساعات کسل و مرده عصرگاهی می افتد؛ لذا در برنامه ریزی آموزشی این حوزه ساعت ۷ تا ۸ صبح به عنوان ساعت مباحثه جمعی لحاظ شده است تا مباحثه در ساعات پرنشاط صبح گاهی انجام شود و نشاط مباحثه، ذهن ها را برای کلاس های درس آماده کند.

• نظارت بر پیش مطالعه، مطالعه، مباحثه، حضور به موقع در کلاس

نظارت دقیق بر میزان مطالعه، مباحثه، پیش مطالعه و... طلاب به صورت فرد به فرد در حالت عادی امکان پذیر نیست؛ لکن الزام به پر نمودن کاربرگ خوداظهاری، ضمن تقویت حس خودکنترلی و خودمراقبتی، امکان رصد فعالیت های علمی طلاب را به معاون آموزش می دهد و موجب می گردد، سطح عمومی طلاب به لحاظ علمی باهم رشد نمایند و نوسان بیش از حد نداشته باشند. از آنجا که امتیاز کاربرگها در شهریه طلاب تأثیرگذار است، از یک سو موجب انگیزش بیشتر می گردد و از سوی دیگر، تقوای درونی موجب دقت بیشتر در درج اعداد و ارقام کاربرگ می گردد.

ادامه در صفحه بعد

